

PENSIOENRECHTLUNCH VvPJ

IORP II: SPANNINGEN IN HET NEDERLANDSE PENSIOENGEBOUW

AMSTERDAM 12 DECEMBER 2018

MR. J.A. (JOS) GIELINK CPL
GIELINK PENSIOENRECHT B.V.

Huidig FTK geeft fondsen verkeerde prikkels

**Bonden maken rekenrente tot
breekpunt pensioenakkoord**

**Hoog rendement
Nederlandse
pensioenuitvoerders**

**DNB: wees voorzichtig met
meer beleggen in Nederland**

**Belgische pensioensector groeit door
waardeoverdrachten uit Nederland**

PROGRAMMA

1. IORP-Richtlijn 2003/41

2. IORP II 2061/2341

● Rekenrente ● Buffereisen ● Toeslagverlening ● Governance IORP's

3. Financiële of sociale instelling?

4. Ontwikkelingen België

5. Pensioenakkoord

6. Ten slotte

7. Vragen en stellingen

IORP-RICHTLIJN 2003/41

1

IORP-RICHTLIJN 2003/41 (1)

- Europese Pensioenfondsenrichtlijn 2003/41, 3 juni 2003, implementatie voor 3 juni 2005.
- Introductie single license system: grensoverschrijdende Europese werkzaamheden pensioenfondsen.
- Maar ook: minimum-normen nationaal opererende pensioenfondsen binnen EG.
- Grensoverschrijdende pensioenfondsen tot nu zeer beperkt.

IORP-RICHTLIJN 2003/41 (2)

- Implementatiewet: open minimum-normen IORP-Richtlijn overgenomen (TK 30104).
- V.a. 2008: vervangen door ambitieuze Pensioenwet: NL-wetgeving strenger dan IORP-Richtlijn.
- Ierland, Luxemburg, België: benutten ruimte die IORP-Richtlijn toelaat, export-wens.
- Werkingssfeer Richtlijn
 - Nederland: € 1.400 miljard (2017), 2007: 800 miljard.
 - Europa: € 2,5 triljoen, 75 miljoen gerechtigden

IORP II
2061/2341

2

IORP II, 2061/2341

- Implementatie uiterlijk 13 januari 2019
- Doeleinden o.a.:
 - Opheffen belemmeringen grensoverschrijdende IORP's;
 - Introductie governancevoorschriften;
 - Verbetering pensioencommunicatie.
- Géén verzwaring buffervereisten (Holistic Balance Sheet-model) of toepasselijkheid Solvency II op IORP's.

REKENRENTE

- Richtlijn: pensioenvoorziening berekend op basis van prudente rekenrente, eigen fondsrendement en/of hoogwaardige obligaties (art. 13, lid 4 Richtlijn).
- Nederland: keuze voor risicovrije rente op basis van Europese bancaire swaps
 - Vertoont grillige patronen (Toelichting Stcrt. 2006, nr. 250, p.8).
 - Geen markt voor lange looptijden.
 - Afgelopen 10 crisisjaren langlopende rente zeer laag, rendementen zakelijke waarden blijven hoog (ABP: fondsrendement 20 jaar gem. 7%, NL-pf laatste 5 jaar gem. 5,3%).
 - 2012: Ultimate Forward Rate (UFR), minder grillig.

VERGELIJKING RENDEMENT ABP EN MARKTRENT

	Rendement ABP	Marktrente waardeoverdracht
2007	3,8 %	-
2008	-20,2 %	4,926 %
2009	20,2 %	4,533 %
2010	13,5 %	4,122 %
2011	3,3 %	2,984 %
2012	13,7 %	2,802 %
2013	6,2 %	2,432 %
2014	14,5 %	2,785 %
2015	2,7 %	2,156 %
2016	9,5 %	1,629 %
2017	7,6 %	0,864 %
2018	n.n.b.	1,648 %
2019	n.n.b.	1,577 %

BUFFEREISEN, TOESLAGVERLENING

- Richtlijn: bufferopslag op basis van technische- en beleggingsrisico's, +5% technische voorziening (NL: Minimum Vereist Vermogen).
- NL FTK: aanvullende buffer op basis van 97,5% zekerheidsmaatstaf (VEV +20-30% technische voorziening), ook bij sponsorgarantie en ook al ligt risico bij deelnemer (kortingsmechanisme).
- Toeslagverlening:
 - Richtlijn: geen eisen
 - NL FTK: toekomstbestendigheidseis en drempeltoets 110%.

GOVERNANCE IORP'S

- IORP I: geen governance-eisen.
- IORP II: uitgebreide eisen, proportionaliteitstoets.
- Nederland: Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (2014)
 - Doublure bevoegdheden Verantwoordingsorgaan en intern toezicht.
 - Zware eisen deskundigheid en personele bezetting.
 - Onvoldoende maatwerk, geen proportionaliteitstoets.

FINANCIËLE OF SOCIALE INSTELLING?

3

FINANCIËLE OF SOCIALE INSTELLING? (1)

- IORP-Richtlijn:

“IBPV’s zijn pensioeninstellingen met een sociaal doel die financiële diensten aanbieden (...). Deze instellingen mogen echter niet als louter financiële instellingen worden behandeld. Hun sociale functie en de driehoeksverhouding tussen de werknemers, de werkgevers en de IORP moeten naar behoren worden onderkend en ondersteund als leidende beginselen van deze richtlijn.”

(Overweging 32, IORP II.)

FINANCIËLE OF SOCIALE INSTELLING? (2)

Nederland:

- Toezicht over van (P)VK naar DNB en AFM.
- Wetgeving stringent, weinig sturingsruimte voor eigen invulling beleid door sociale partners.
- DNB: toezicht op financiële instellingen.

ONTWIKKELINGEN BELGIË

4

ONTWIKKELINGEN IN BELGIË

- Belgische home country eisen op basis van minimumeisen IORP-Richtlijn.
- Voor NL werknemers echter rekenrente cf. rekenregels individuele waardeoverdracht (2018: 1,648%, 2019: 1,577%).
- Nieuws 2018: FSMA akkoord met CDC zonder sponsor-garantie en zonder permanente buffer, mits goed gecommuniceerde korting.
- Angst België-vlucht opnieuw aangewakkerd.

REACTIE TWEEDE KAMER OP NIEUWS BELGIË

- Beducht voor toezichtarbitrage.
- Liefst hek om Nederland, wetgever zoekt grenzen toegestane grensoverschrijdende belemmeringen op.
- Eis zekerheidsmaatstaf 97,5% voor uitgaande internationale waardeoverdracht gemotiveerd afgewezen door regering.
- Wel: goedkeuring 2/3 meerderheid deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

REACTIE PENSIOENFEDERATIE OP NIEUWS BELGIË

- Federatie erkent 3 voordelen Belgische regime:
 - Vrijstelling BTW óók voor DB-regelingen.
 - De Belgische toezichthouder levert maatwerk, zelfs over sponsorgarantie valt te praten.
 - De OFP heeft een vrij eenvoudige governance.
- Uitnodiging kabinet: neem maatregelen zodat pensioenfondsen geen noodzaak meer voelen om te vertrekken.
- Ander geluid dan Tweede Kamer: zoek oplossing bij jezelf, Nederland.

PENSIOENAKKOORD

5

PENSIOENAKKOORD (1)

- Opiniestuk 5 grote pensioenfondsen
 - Strenge regels zijn goed, maar in Nederland zijn regels zo streng dat fondsen er onder lijden, in plaats van er door beschermd te worden.
- Pensioenfondsen, én vakbonden: maak einde aan stapeling van voorzichtigheden (extra buffers, lage rekenrente, strenge regels indexatie).
- Oproep vanuit de sector: versoepel c.q. wijzig FTK.

PENSIOENAKKOORD (2)

Specialisten:

- Risicovrije rente noopt tot afdekking renterisico, grote problemen bij stijgende rente.
- Hoge risicoweging zakelijke waarden leidt tot te conservatieve beleggingsmix.
- Beleggingsspagaat nominaal toezichtskader en reële ambitie wéér niet opgelost.
- DNB en minister Koolmees: risicovrije rente óók voor zachte contracten, volgens IORP-Richtlijn is hogere rekenrente voor harde DB-contracten ook prudent.

TEN SLOTTE

6

TEN SLOTTE (1)

- DNB en NL wetgever vinden de IORP-Richtlijn consequent onvoldoende stringent en houden vast aan (dogmatisch beleden) uitgangspunten.
- De zware NL toezichtsregels (lage rekenrente, buffers, indexatie-eisen, bestuursdruk), hebben de afgelopen jaren grote gevolgen gehad voor het functioneren en de reputatie van de Nederlandse pensioensector, en hebben geleid tot een versnelde exit van DB-regelingen en tot de noodzaak tot nieuwe zachtere contracten.
FTK voortdurend aangepast om kortingen te voorkomen.

TEN SLOTTE (2)

- Juist in de afgelopen 10 crisisjaren hadden de Nederlandse pensioenfondsen een uitstekend alternatief kunnen zijn voor de NL verzekeraars.
- Wetgever en politiek: de herziene IORP-Richtlijn is een uitstekende blauwdruk voor de NL wetgever. Maak een eerlijke vergelijking tussen IORP II en de Nederlandse wet en schrap alles wat onnodig en belemmerend is: graag een open houding naar de wensen en ideeën van de sector en sociale partners.
- DNB: beperk rol in politieke discussie tot uitvoeringstechnische aspecten.

VRAGEN EN STELLINGEN

7

VRAGEN EN STELLINGEN (1)

- **Stelling 1: Sociaal doel onvoldoende erkend in Nederland.**

In Nederland wordt de IORP te zeer als financiële instelling behandeld door wetgever en toezichthouders. IORP I en IORP II bieden veel meer ruimte om recht te doen aan het sociale doel:
efficiënte uitvoering arbeidsvoorwaarde pensioen door sociale partners.

- **Stelling 2:**

Materieel en prudentieel toezicht door aparte Pensioenkamer i.p.v. toezicht door DNB.

VRAGEN EN STELLINGEN (2)

■ **Stelling 3:**

Vervang de UFR-maatstaf voor de rekenrente

door de IORP-norm:

prudente maatstaf, eigen fondsrendement en/of

hoogwaardige obligaties.